

כט: הישן תחת המטה

לולב יבש פסול. ומפלצת נגמרה^ט מזוז לתיתקע לוֹצֶן להתרוג דכתייג ציה סדר ולת כמו צפירות בקונטרא מזוז לכתייג (צמות טו) זה חלי ותנווה דהין ותנווה הלה לכתלה ולת מיפקל זרכי כדמוכח^{טט} פ"ק (נעיל דף יה): דהMRI רצנן לוֹצֶן מזויה להווגדו מזוז צנה'

וזה חמי וחייבנו נח הגדו כשל והמי
יכז למכה אין לפלא כמו יcz דפלק
אין מעמידין (ע"ז דף לט:) למן
טהלנים כל נכליס יczים מומליכס
ומפלא נגמר' יczים לוחל זnis עאל
חדז דהה חמלין לקמן (דף גב) גדי
קדם יcz יczו רוז עליון ונכטאייל
זס צלצש כדי עליון לחין כצילין
הנמא אין סיוצאות תלוי זnis עאל
חדז חלה יcz לומר יczות דהכה כמו

על שהיה ספק בידם למחות ולא מיהו ועל אופוסקים צדקה ברבים ואין נותנין אמר בשביל^ט ארבעה דברים נכמי בעלי בתים

צאין לטמיון על כובשי שבר שכיר ועל
וישקי שבר שכיר ועל שפורךן על מעל
ואריהן וגונתני על חביריהן ועל גסות הרוח
גסות הרוח נגניד قولן אבל בענויים כתיב
בענויים יירשו ארץ והתענגו על רוב שלום:
הדרין עלך היישן

הדרן עלך היישן

ולב א' הגזול בוהיבש פסול ^๕ בשל אשירה
ושל עיר הנדחת פסול דנקטם
אשו נפרצו עליו פסול נפרדו עליו כשר
רבי יהודה אומר יאנדרנו מלמעלה ציני
ר הברזל כשירות ^๖ לולב שיש בו שלשה
פחים כדי לנגע בו כשר: גמ' הכא פסיק
תני לא שנא ביוזט ראשון ולא שנא ביום
וב שני בשלמא יבש הדר בעין וליכא
לא גזול בשלמא يوم טוב ראשון דכתיב
לכם ^๗ מישלכם אלא ביום טוב שני אמראי
א' ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי
משום

בגמליה. גני דקליס: כשרות. מהלך והין עולין עס הרכיש צגמליה צלצלה נופחים מטה יותר כל' נגענו דצעין נענו ומץ נעוז רוחות רעוכ פקול: לא שנא בי"ט ראש שני. דליתה צניעת נולצת בשילמא יבש. פקול צדרכן צעין כדול מזוה: אמר צמוקפתה (פ"ג) וכי צלו והין מהוגליין הלא י נגמר מן הצדקה ונאה מופית ובעין צנמלו (ד"ז): הマル לכא נא כווי ובוי חילכה כלומר נא נקוץ מתחת נא יקוץ נא מן הצדקה על ידי בגוז קמה (כ"ק ד"ז).

זונִי קַיִ מְעִיקָּה כוֹנִיכָּה
יַקְרָה הַוִּי וְבָתָה חֻפִּיהָ וְכֵיְנוּ שְׁחָלָק כָּל עַלְהָ וְעַלְהָ נֶ
סִיק וְתַנִּי לֹא שְׁנָא בַּיּוֹטְרָא שְׁוֹן וְלֹשֶׁן בַּיּוֹטְרָא שְׁנָיִ. מְצָמָמָה
טְבוּמָה פְּקוּדָה עֲנָגָה דְּבַיּוֹטְרָא זְנִי כָּרֶל כְּדַהְמָלִין נְקָמָן (דָּבָר
קְתַנִּי גּוֹל וְלֹהֶ קְתַנִּי שְׁהָוָל כָּה נְקָמָן צְמוֹר שְׁפָגִיאָה דְּיַיִק
עַיִּיחַ דְּיַצְתָּה שְׁכִי נְמִי גְּמִי נְקָצָה קְתַנִּי עַלְתָּה חֹזִית עַל רָוּחָה
לֹהֶ מִיפְמָלָה הַלְּהָ צְיַיָּה לְהַצּוֹן לְמַמְקָה עַלְהָ לְפִי יְמָחָק צְמָמָה
רוּצָה מַלְדָה חֻמָּדוֹ כְּלוּצָה וְכֵיְנוּ בְּמַקּוֹס הַמְּדָה דְּהַמְּמָמָה
מִפְמָלָה הַלְּהָ מְזָוָס דְּחַצִּיכָה כְּחַמְרָה וְלֹהֶ מְקַתְּצָל כָּל וְיַיִלְלָה
לְצְיַיָּה לְהַצּוֹן וּמְכָאֵל צְיַיָּה זְנִי הַיְיִ נְמִי כְּרִישָׁה דְּמַצְנָה
בְּלֹהֶ אַחֲלָה זְבִינָה לְזַבְּלָה אַחֲלָה זְבִינָה חַיְתָה וְזַבְּלָה חַיְתָה

דכענן הדר נכוֹלוּ יוּמִי וְלַכְסָ מַזְלָכָס הֲלֹה בֵּין
צְקִיל הֲלֹה בֵּין לְהַזּוֹן כְּדָקָה מְלִיאָן נְקָמָן צְפִירָקָה (דָבָר נו:
לְדִי הַדָּלִי כְּמִינִי כַּמֶּד קָרְבָּה וְלַקְחָתָס נְכָס צִוָּס הַרְמָזָן פָּה
לְגַדְלָה צְמַלְיָה כְּמִינִי הַכְּמִינִי קָצִיחָה מַדְכָּמִינִי וְלַקְחָתָס דָּרָה
עֲכָזִין וְהַת וְהַת זֶה דכענן לְקִיחָה מִמָּה וְצְאַלְעִי פִּירָקִין (וְ
תַּהְגָּה לְקִיחָה נְכָל הַחַד וְהַחַד מַדְלָה כְּמִינִי וְלַקְחָתָס נְצָוָן יִ
תְּיִצְחָק וְסְפָלָתָס) וְהַס כְּנָן צְהָלָה שִׁימִיס תִּיקְגִּי צְמִינִין הַחַד וְ
צְגֻולִין וְצְהָלָה יוּמִי דְּרַכְנָן וְכָל נְמַקְדָּשׁ כְּלָהִיתָה צְרִיכָה
תָּקוֹן צְהָלָה יוּמִי כְּעֵין לְהֹלְיִתָה וְכָנְצָדָר מְזֻזָּס הַ
תָּמָקוֹן מְזֻזָּס מְרוֹה הַצְּהָה צְעַדְלָה וְצְמוֹהָל סְכָל דָּלָה תָּקָה

סוכה

פרק שני

מסורת הש"ם עם הומפות

(גימין נג.) [נמ: ג]
[ע"י מום' ל�מן נמ:
ב' סל', ג) [ל�מן נמ.],
[ל�מן נמ: לו:] מנות
(ט) [לעיל כז: וט"ג],
ע"י לעיל דף יא:;
לקמן לב., ט) ל�מן
ט) לא., י) לב.,
ה"ז, ב) ע"י תוס'
מן דף לד: ריש ד"ה
נהא, מ) ע"י תוס'
חוות כז. ד"ה ולקחתם.

הנחות הב"ח

תורה אור השלם
ונענויים יירשו ארץ
תעננו על רב שלום:
[תהלים ל, יא]

ליקוטי ריש"

רשות וצינויים
צ"ל תקבוץ ושרפת
יה בקרא וכ"ה
ש"י שברירף, או
צ"ל תקבוץ וגו':
בתוס' הרא"ש איתא
יאמרינן ועי' כפורה:
[צ"ל ליגוז] (גליון)
רש"ש דגין הרא"ש
וגוד: פ נדצ"ל דהא
כתיב עי' Tos.
ברא"ש

לעזי ריש" שקוב"א. פילוט הטעת (עין רס"כ). יק שעעת יד, כג מגילה דב ית גה לה טהנמת), נכל סמכנדין צו הת ית (עלון ערך טה ועין קוכה דב נכ עה לב בי מפול).
לב

עליה צהיס הלאו למחות ציד עוזלי
ועיס מהתען עוזלס ותכליות לריחס
ז. צעלי צהיס הלאו נדקה צרכיס
יס: לטמיון. צנטוממיין וכליים מהלייס:
בובש. צמדחאו בנק וצוא: עושק.
לגמלי גוזל צכלו: וועל גסות דרוח.
צמתגהייס ומכתדריין על ההייס
בצינל עוזלו:

לְלוֹלֵב הגוזל. לוֹלֵב כִּף אֶל תַּמְלִיס
וְכָלֶר מַנִּי סָלָק וּעֲרָכָה
בְּהַפִּי נְפָצֵיְהוּ: גּוֹלֵל. פָּקוֹל וּלְקַחְתָּס
לְגַס כַּתִּיכְמַלְכָס: יִבְשׁ. לְצַעַיְנָן
מִנוֹתָה מְסֻודָּתָה לְכַתִּיכְ (צְמוֹת טוֹ)
הַנּוֹזָבָה^ו: שֵׁל אַשְׁירָה. הַלְּין צְעוֹדָן
אַזְוֹמוֹ עַזְוֹז וּצְגַמְלָה מְפָלָץ טַעַמָּה: וּשֵׁל
עִיר דְּגַדְחָת. מְזֹוס דְּלְצַרְפָּה קְהִי
לְכַתִּיכְ (לְנִיסִּים יג) וְהַת כָּל צְלָלָה
תַּקְצּוֹז^ז וּלוֹלֵב צְעִי צְיעֹול ד' טַפְחִים
בְּדַלְקָמָן (דָּר נֵצֶב): וְכַיּוֹן דְּהָלִי לְצַרְפָּה
קְהִי הַלִּין צְיעֹולוֹ קִיָּס לְכַאֲרוֹף לְמַיִּ: אַקְטָם רָאשָׂו. פָּקוֹל דָּלָה הַוִּי סָדָר:
וְפְרָצָו עַלְיוֹ. מְזַדְּלָה וְהַינִּס מְחוֹצְרָין
אַלְגָּה עַל יָדִי הַגּוֹדָה כִּי חַופִּיהִי^ח צְקוֹלִין
אַזְקּוֹצְיָה^ט הַלִּוּ סָדָר סָוָה: נְפַרְדוּ
עַלְיוֹ. מְחוֹצְרָין הַן צְזַדְלָה הַלִּוּ
צְלָמָעָלה הַן נְפָלָדִין לְכָהָן וּלְכָהָן כְּעַנְפִּי
הַלִּין: יְאַגְּדָנוּ מְלַמְעָלה. הַס נְפָלָדוּ
עַלְיוֹ יְהָגָדָס צִיּוֹן עַוְלָיָן עַס צְזַדְלָה
בְּצַדְלָל לוֹלְדִין: אַזְנִי הַר הַבָּרוֹזָל. מְפָלָץ

לכין אלה והע"פ צעליין אלה קטעים
אל אלה: כדי לנערנו בו. מפלצת
טהלה נגד הולכו אל סדק וטפה
בדלקמן (דף נז): מעלה ומוליך מועליך
בצללים רעים: גם' קפşık ותני.
לחיזוקה מלהולייתה: לא שנא ביה"ט
לא מדרגן דזיוס הרטזון כמויכ':
כיוון למותה היה מצויס זכר נמקדש^ט:
לא. מתייכה מתיי נמייפקליה:

על פ' טיט נונק:
יה און וכן ולקחטס לממעטינן מיניכּוּ
הנינה מנכּיל פֿיה צי"ט זני ונפיק
ז אDEL ולי מסוס למתגע ליה דהני
בקומץ רפס (מנחות דף כו.) ולקמן
וクリט לוֹג וערפס (נקמן ד' מג').
לי כיili לדלאין פליק לבי יאטעהל
יחיה צל חד צצטיל כוֹס נאך נלה
וערפס (נקמן דף מג'). נאך צעיקר
מג'וה הצל בחקר וצאהול נאך מקון
ימתוֹך צויה צאהול יה נמי צגוזל:
מסוס

א מ"י פ"מ מהלכות
לולכ הילכה ה קמג עzin
מד כו"ס"ע ה"ת ק"י מלמתן
קעיף ה :

ב ב מ"י וקמג סס כו"ס"ע
ה"ת ק"י מלמה קעיף ס :

ג ג מ"י וקמג סס כו"ס"ע
ה"ת ק"י מלמתן קעיף ג :

ד ד מ"י סס הילכה ג סמג
סס כו"ס"ע ה"ת ק"י
מלמה קעיף ו :

ה ה מ"י סס הילכה ט קמג
סס כו"ס"ע ה"ת ק"י
מלמתן קעיף ה ג :

רביינו חננאל

ודען מגדלי בהמה גסה
ודען קוצץ אילנות טובות
ודען ד' דברים ממון בעלי
בתים יורד לטמיון על
ערושקי שכיר שכיר. ועל
כובש שכיר שכיר. ועל
פורך עול מצוארו ונונטו
בצואר חבירו וגסות הרוח
כנגד כוֹלֵן. ופסוטין הָן:

הדרן עלן היישן
לולב הגזול והיבש
כו'. ואוקימנא
היבש משום דבעינן הדר
זוליכא. גזול נמי ביו"ט
ראשון כתיב לכם זהאי
לאו שלכם. ובשאר
הימים נמי לפני יאוש

חשך שלמה על ר'ח
ט)cadzer m'mos da'h zion'at
beni lg' zu'ni n'k's r'k bat'us
m'mos m'mos ha'zeha tzav'irah
v'omeli d'hizchah t'm'k n'f'l zekher
ו'ג'ען

א מ"י פ"ח מהל' לולב
הכלכה ה טווט"ע ה"ח ס"י
מלמ"ט טעניף ה:
ב מ"י פ"ג מהלכות
מיוקדי מזנה הכלכה ז קמג
להיין סיטו:
ג טווט"ע ה"ח סימן
קלמנט טעניף ה בכת"ב:

רביינו חננאל

לאחר יושם משום דהוה
ליה מצוה הבאה בעבירה
שנאמר כי אני ה' אוחב
וגור. אתמר נמי א"ר אשי
יבש פסול לפי שאיןו הדר
גוזל פסול משום דהוה
ליה מצוה הבאה בעבירה.
ור' יצחק פלייג ואמר הנני
מילי, ביו"ט ראשון אבל
משני ואילך מתוך שיזוצא
בלולב שאלן יוצא נמי
בגוזל אחר יושם. מיתבי
על ר' יצחק ממתני' דקתי ני
לולב הגוזל והיבש פסול
ודיקין מינה גוזל ושאלן
הא שאלן כשר ושאלן
כשר לא משחת ביו"ט
ראשון דהא בהדייא כתיב
לכם למעוטי אפי' השאלן
אלא משני ואילך השאלן
כשר ואפי' הכיכゴול פסול.
ומשני רב אשוי ממתני'
לעולם ביום ראשון
ואיצטריך סד"א שאלן
ודאי לאו דידייה אלא גם
גוזל אימא סתם גזילה
יאוש בעלים היא וקנה
ביאוש ודידייה הוא קמ"ל
דלא. בדא"ר היה
לאונכרי פ"י (כגון ה') בית
של נשיא הממונה בצריכו
וכיווצה בנשיא אנשים

חשך שלמה על ר'ח

משמעותם דוחה ליה מצודה
וערבה (ל' מג.)
הגוף מזום צהול היגטראיכל-
הנתקה בעירה להען"ג לפרק

שנאמר זהבאתם גוזל וגוי. להצחן קל להזיל מזוּה בעירה:
מה פסה אין לו תקנה. להחל זמן להקליזו סלי מוס קזוע עולמית
זהו: אף גוזל. לפין מינה דאין לו תקנה להחל זמן והפינו ציהוץ
להמעניין ליה למלה למייה וקהל ווי ליה נקסלוון ליין⁷ וקהע"ג לדענין

משמעות דהוה ליה ^ט מצוה הבאה בעבירה שנאמר ^ט והבאתם גזול ואת הפסח ואת החולה גזול דומיא דפסח מה פסק לית ליה תקנחתא אף גזול לית ליה תקנחתא ^ט לא שנא לפני יאוש ולא שנא לאחר יאוש בשלמא לפני יאוש ^ט אדם כי יקריב מכם אמר רחמנא לאו דידייה הוא אלא לאחר יאוש הוא קניה ביאוש אלא לאו משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה **ו** וא"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי Mai דכתיב ^ט כי אני ה' אוהב משפט ^ט שונא גזול בעולה משל מלך בשער וدم שהיה עבר על בית המכם אמר לעבדיו תננו מכם למכסים אמרו לו והלא כל המכם כולם שלך הוא אמר להם מני ילמדו כל עברי דרכיהם שלא יבריחו עצמן מן המכם אף הקב"ה אמר אני ה' שונא גזול בעולה מני ילמדו בני יבריחו עצמן מן הגזול ^ט אתרמר נמי אמר רבינוامي יבש פסול מפני שאין הדר גזול פסול משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה פליגא דר' יצחק דא"ר יצחק בר נחמני אמר שמואל לא שננו אלא ביום טוב ראשון אבל ביום טוב שני מתוד שיזוא בשאול יוציא נמי בגזול מתייב רב נחמן בר יצחק לולב הגזול הייבש פסול הא שאול כשר אימת אילימה ב"ט ראשון הא כתיב לכם ^ט מישלכם והאי ב שני וקתרני גזול פסול (רבא אמר ^ט) לעולם מאר לא מיבעית שואל שלאו דידייה הוא אבל לים הוא וכדייה דמי קא משמע לנו אמר ני זבניתו אסא מעכו"ם לא תגוזו אותו אלא מא סתם עובדי כוכבים גזוני ארעתא נינהו וקרע

אהה בעבירה. ולתניא **לקמן פ' לו** לא מצלם נהוגה מטה הצלול וחתת גזלו נס נפקה לנו גזול מצום מזוועה קלען כתיב הוה הדין צכל מנות ימי דהוילית' כדמותן צלייך בגוזל קמה צ'ק ד' א). גזי פלי בגוזל מהה צל קמן וטנה ותפה ובפליס ממנה אלה דהין ובמצרך חלה מנחץ ות'ת צצלה צעירה ותו חמליה צליין להו צצלה דמזה וייל דלה דמי בגוזל ימחייב עזילת בגוזל מהה המזוועה צו הצל בני חנו מחייב עזירה צונעתית צו מי נפיק ציה ומינו יט אפליס דגרקי' ל�מן (ד' א). חמתני יהתלוג צל הצל מ"ט מצום דבוש יה מזוועה הצלה צעירה וגירקה יוצוצת היה הלה טעמה מצום ימיכת ציעורי דהתלוג נמי צען ציעור כהגו הוא צייר דהף על גז יהמלין ל�מן (ד' א): טעמה מצום יה גמל פילה מכל מקוס צענן ימיכל לקייתה דמיה טעמה צקלין ל�מן (ד' א). פלפלין ומינו ציממה צפלק כל צעה (פמיס ד' א): יתריה יה יוקה ידי מה צטעל ולריכ צגלה צעירה דקה חכיל חיומורה ונפיק ידי מה^ט:

ממורת הש"ם עם הומפות

לְמִלְחָמָה כֵּן : וְסַעַד
 ג) נֶעֱלָה כְּבָשָׂר בְּנֵי קָרְבָּן
 וְסַעַד, 7 בְּמִגְדָּל
 ה) וְעַזְבָּן מִזְבְּחָה טְבָל
 דְּלִיחָמָה כְּבָשָׂר, 1 וְעַזְבָּן
 מִזְבְּחָה שְׁנָת קָרְבָּן סְלִיחָה
 וְיִתְּחַנֵּן וְכֹלֶן, 2 סְרוּךְ מִזְבְּחָה
 עֲזָבָן וְעַזְבָּן, 3 סְרוּךְ מִזְבְּחָה
 אָמֵר.

הנחות הב"ח

(ה) תום ד"ה מה קניין ניוט וקלינן ניח
מכם מצלב וכ"ז:
(ג) בא"ד וזה דצמיעין ליל ומינת
ליה לעולא כ"ל ונמתק:

תומ' ד"ה משום כו'
וא"ת לקמן דפסלינגן
לולב של אשירה. וזהו
מיינו קופיה כ"כ דיל'ל
דיליך ליתן טעם נאמה הלא
دلג ק"ל נמזהה בעהה
צענילה וועל"פ ביו"ט צ'י
דרגן למאם הערלה פסול
MESSOS כמותי וכו' ועדיפת
יש להקצת דלמה לי קלטה
מן פנקל להוילא נגענד
מיופוק ליה מסוס מזוה
בעלה צענילה:

תורה אור השלם
 א) ואמרתם ה' מותלה והפחתם אותן אמר יי' צבאות
 והבאתם גויל ואת הפלחה ואת המנחה
 והארצה אותה מיקבב אמר יי': [מלאכי א, יג]
 ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי
 יקריב מכם קרבן לוי מן הבהמה מנין
 הבקר ימן הצאן פקריבו את קרבנכם:
 ויקרא א, ב]

הגהות וצינויים
[ג] הגוזל רשייל (גליון):
[ב] ציל אמר רב בא
ובכbara"ש ב"ק פ"י ססי
טו גריס רב אשין
(גליון): ג [ציל אונכרי
פי' לשון פרטן עושי
מלאת הנשיה. ערוץ]
(גליון): ל שלו. רשות
[ה] בדפו"ר רב בה
ועיין Tos ב"ק ס"ז ע"א
ד"ה אמר עלוא ושם ע"ב
ד"ה רבא אמר: ו [ציל
אונכרי] (גליון):
[ו] בדפוס וינציא איתא
היכא דקני ליה מציא
למיימר דמל' מקום קני
קדום ובאגידה א菲尔ו
למאן דלא בעי אגד, ועיין
 Mahar"ם ורש"ש: מ יש
ליישב כ"נ דצ"ל
(ריטויי).

לעזי רישׁי מרדגנִי"שׁ. פירוט תగריס, קותחים (מלגוס נלהצ'ים נלו', כה), רוכליים (מלגוסים ממי', י, טו), מוכלי כל ממלכ (נהמיה יג, כ).